

Metody i narzędzia eksploracji danych

ASPIRANT
KATEDRY
STUDIÓW DOKTORANCKICH
Wydziału Elektroniki WAT
D. Dobrowolski
dr hab. inż. Andrzej DOBROWOLSKI

Informacje ogólne

Kod przedmiotu: WELXXCXD-MNED

Kod Erasmus: (brak danych) 2014-106-27

Nazwa przedmiotu: Metody i narzędzia eksploracji danych

Jednostka: Wydział Elektroniki

Grupy:

Strona przedmiotu: <http://zese/wel.wat.edu.pl/sosowski/MNED.htm>

Punkty ECTS i **2.00** LUB 3.00 (w zależności od programu) **i**

inne: → zobacz reguły punktacji

Język prowadzenia: polski

Rodzaj studiów: III stopnia

Rodzaj przedmiotu: wybieralny

Forma zajęć liczba W30/+

godzin/rygor:

Przedmioty wprowadzające: Brak przedmiotów wprowadzających

Programy: Dyscyplina naukowa studiów: Elektronika, Telekomunikacja

Autor: prof. dr hab. inż. Stanisław Osowski

Skrócony opis: W ramach przedmiotu przedstawione zostaną następujące treści kształcenia:

Podstawowe pojęcia eksploracji danych, przegląd algorytmów optymalizacyjnych, metody regresji liniowej i logistycznej, klasyfikatory Bayes'a i drzewa decyzyjne, sztuczne sieci neuronowe MLP i RBF, sieć wektorów nośnych SVM, zespoły klasyfikatorów i predyktorów, metody oceny jakości klasyfikatorów i predyktorów, transformacje statystyczne PCA i ICA, wybrane metody generacji i selekcji cech diagnostycznych, algorytmy grupowania danych wielowymiarowych, zależności asocjacyjne między danymi, systemy rozmyte Takagi-Sugeno-Kanga, metody wizualizacja danych wielowymiarowych.

Pełny opis: Wykłady realizowane są w formie werbalno-wizualnej prezentacji następujących treści:

1. Podstawowe pojęcia eksploracji danych

Formy akwizycji danych, normalizacja danych, dane odstające i brakujące. przegląd zadań eksploracji danych i stosowanych narzędzi.

2. Algorytmy optymalizacyjne

Przegląd algorytmów gradientowych, algorytm symulowanego wyżarzania, algorytmy genetyczne i ewolucyjne.

3. Regresja liniowa i logistyczna

Regresja w zastosowaniach klasyfikacji i aproksymacji. Algorytmy regresji i ich implementacja w Matlabie.

4. Klasyfikatory Bayes'a i drzewa decyzyjne

Pełny i naiwny klasyfikator Bayes'a, implementacja naiwnego klasyfikatora Bayes'a w Matlabie, drzewa decyzyjne, algorytm tworzenia drzewa, implementacja drzewa decyzyjnego w Matlabie.

5. Sztuczne sieci neuronowe MLP

Sieć perceptronu wielowarstwowego MLP, algorytmy uczące MLP, program uczenia sieci MLP. Problem generalizacji sieci neuronowych.

6. Sztuczne sieci neuronowe RBF

Sieć RBF: struktura sieci i algorytmy uczące, program komputerowy do uczenia sieci RBF. Problemy praktyczne wykorzystania sieci.

7. Sieć wektorów nośnych SVM

Sieć do klasyfikacji, algorytmy uczenia sieci, sieć SVM do zadania regresji, sieć jednoklasowa SVM.

8. Zespoły klasyfikatorów i predyktorów

Struktura zespołu, metody integracji zespołu klasyfikatorów i predyktorów. Przykłady integracji.

9. Metody oceny jakości klasyfikatorów i predyktorów

Miary jakości predykcji i klasyfikacji, macierze rozkładu klas, miary wrażliwości i specyficzności, krzywa ROC, metody poprawy jakości klasyfikatorów, różnicowanie kosztów klasyfikacji, metoda równoważenia klas.

10. Transformacja PCA i ICA

Zastosowanie transformacji w kompresji, generacji cech diagnostycznych i wizualizacji danych wielowymiarowych. Toolbox ICALAB. Rzutowania nieliniowe danych wielowymiarowych. Zastosowania.

11. Wybrane metody generacji i selekcji cech diagnostycznych

Metody generacji cech dla sygnałów i obrazów. Metody selekcji cech: metoda Fishera, korelacji danych wejściowych z klasą, zastosowanie sieci liniowej SVM, zastosowanie hipotez statystycznych. Zastosowanie metod w klasyfikacji i predykcji.

12. Algorytmy grupowania danych

Algorytm K-means i rozmyty c-means. Algorytmy WTM. Ocena jakości grupowania danych. Zastosowania metod grupowania.

13. Zależności asocjacyjne między danymi

Podstawowe definicje asocjacji. Generacja zbiorów najczęściej pojawiających się w transakcjach. Generacja reguła asocjacyjnych. Metody oceny reguł asocjacyjnych.

14. Systemy rozmyte

Podstawy matematyczne systemów rozmytych. Wnioskowanie rozmyte Mamdaniego-Zadeha i Takagi-Sugeno-Kanga. Metody uczenia systemów rozmytych. Sieci neuro-fuzzy.

15. Wizualizacja danych wielowymiarowych

Metody wizualizacji danych wielowymiarowych. Transformacje liniowe i nieliniowe danych. Przykłady zastosowań narzędzi eksploracji danych.

Literatura: Literatura podstawowa:

1. S. Osowski, Metody i narzędzia eksploracji danych, BTC, Warszawa, 2012
2. S. Osowski, Sieci neuronowe do przetwarzania informacji, Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa, 2006

Literatura uzupełniająca:

1. P. N. Tan., M. Steinbach, V. Kumar V., Introduction to data mining, Pearson Education Inc., Boston, 2006

Efekty uczenia: KAUE_W1 / Doktorant ma zaawansowaną wiedzę z matematyki, niezbędną do:

- 1) modelowania i analizy zaawansowanych urządzeń i systemów elektronicznych, a także zjawisk fizycznych w nich występujących,
- 2) opisu i analizy działania oraz syntezy złożonych systemów elektronicznych,
- 3) opisu, analizy i syntezy algorytmów przetwarzania sygnałów i informacji / EiT_W01

KAUE_W2 / Doktorant ma zaawansowaną wiedzę w zakresie metod sztucznej inteligencji oraz eksploracji danych / EiT_W07

KAUE_U1 / Doktorant ma zaawansowaną wiedzę w zakresie metod sztucznej inteligencji oraz eksploracji danych / EiT_U02

KAUE_U2 / Doktorant potrafi dokonać analizy i syntezy złożonych

sygnałów i systemów przetwarzania sygnałów, stosując techniki analogowe i cyfrowe oraz odpowiednie narzędzia / EiT_U05

KAUE_K1 / Doktorant rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie; potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób / EiT_K01

KAUE_K2 / Doktorant potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania / EiT_K04

Kryteria Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie oceny pozytywnej z oceniania: egzaminu pisemnego i ustnego.

Efekty: KAUE_W1, KAUE_W2, KAUE_U1 i KAUE_U2 sprawdzane są poprzez egzamin sprawdzający organizowany pod koniec semestru oraz poprzez dyskusje na wykładach;

Efekty KAUE_K1 i KAUE_K2 weryfikowane są częściowo poprzez dyskusje z doktorantami nad różnymi aspektami problemów poruszanych na wykładzie.

DYREKTOR
Instytutu Systemów Elektronicznych
Wydziału Elektroniki WAT

dr hab. inż. Tadeusz DĄBROWSKI